

³ Порівняльне правознавство (теоретико-правове дослідження): Монографія / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К.: Фенікс, 2007. – 430 с.

⁴ Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології: Монографія / Кресін О. В. (керівник авт. кол.), Луць Л. А., Мережко О. О., Лисенко О. М., Савчук С. В., Батанов О. В., Бігун В. С. Слободян Н. М. / За ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. – Серія «Енциклопедія порівняльного правознавства» – Вип. 3. – 256 с.

⁵ Рабінович П. М. Проблеми трансформації методології вітчизняного правознавства – Електронний ресурс. Режим доступу: www.lawyer.org.ua/?w=r&i=&d=307.

⁶ Философский энциклопедический словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1989. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://terme.ru/dictionary/180/>

⁷ Философский энциклопедический словарь / Ред.-сост. Е. Ф. Губский и др., 2003. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://terme.ru/dictionary/184/>

⁸ Кистяковській Б. А. Философия и социология права / Сост., примеч., указ. В. В. Сапова. – СПб.: РХГИ, 1999. – 800 с. – (Русская социология XX века).

Резюме

Дудар С. К. Об'єкт юридичної науки: проблема визначення.

У статті автор аналізує існуючі підходи до визначення категорії «об'єкт юридичної науки» та розкриває її значення для реалізації практично-дослідницького та теоретично-пізнавального інтересу. Проблема визначення досліджуваної категорії розглядається у взаємозв'язку з категоріями «реальність», «об'єкт пізнання» та «суб'єкт пізнання». Складність правової реальності як об'єкту юридичної науки проявляється в гносеологічному та методологічному аспектах, тому її визначення слід вирішувати в рамках філософії права.

Ключові слова: об'єкт юридичної науки, правова реальність, об'єкт пізнання, суб'єкт пізнання, закономірність.

Резюме

Дудар С. К. Объект юридической науки: проблема определения.

В статье автор анализирует существующие подходы к определению категории «объект юридической науки», а также раскрывает ее значение для реализации практически-исследовательского и теоретико-познавательного интереса. Проблема определения исследуемой категории рассматривается в взаимосвязи с категориями «реальность», «объект познания» и «субъект познания». Сложность правовой реальности как объекта юридической науки проявляется в гносеологическом и методологическом аспектах, поэтому и определять ее необходимо в пределах философии права.

Ключевые слова: объект юридической науки, правовая реальность, объект познания, субъект познания, закономерность.

Summary

Dudar S. Object of legal science: definition problems.

In the article author analyses the existing approaches to definition of the «object of legal science» and reveals its importance for the research and educational interest. The problem of the definition of the categories which were researched consider in interrelation with the categories of «reality», «object of knowledge» and «subject of knowledge». The complexity of the legal reality as an object of legal science is manifested in epistemological and methodological aspects, therefore its definition should be agreed within the philosophy of law.

Key words: Object of legal science, legal reality, object of knowledge, subject of knowledge, regularity.

Отримано 22.11.2013

УДК 340.1; 321.01

О. В. ЗІНЧЕНКО

Ольга Володимирівна Зінченко, доцент Київського університету туризму, економіки і права

ЮРИДИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ: ПРОВІДНИЙ НАПРЯМОК У ФОРМУВАННІ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Право є своєрідною енциклопедією проблем сучасності, що зводиться водночас до вельми важливих знаменників, а саме: воно наділене онтологічною властивістю, є показником суспільного розвитку та характеризується тим, що за своєю суттю покликане бути першоосновою, головною соціальною цінністю. При створенні та розвитку права необхідно враховувати два фактори: з одного боку, історичний досвід правового життя суспільства, а, з іншого – ідеї розумного впливу на соціальні процеси¹.

© О. В. Зінченко, 2013

Право регулює далеко не всі, а лише найбільш принципові відносини, що мають суттєве значення для інтересів держави, нормальної життєдіяльності людей². Одним із аспектів впливу права на суспільні відносини є забезпечення компромісу суспільних інтересів та подолання різноманітних конфліктів³. Така роль і призначення права в житті соціуму визначена його особливими основними властивостями: нормативністю, формальною визначеністю, державною забезпеченістю, загальною обов'язковістю, системністю, а також низкою покладених на нього завдань, зокрема, врахування різних інтересів у складному та суперечливому соціальному житті⁴. Саме тому, функція права, витікаючи з його сутності, визначається призначенням права у суспільстві та полягає у висвітленні його змісту у суспільних відносинах⁵.

Сучасне суспільство характеризується посиленням ролі права, а це вимагає врахування правових приписів суб'єктами права, їхньої обізнаності з проблемами можливого й необхідного, і юридичної відповідальності внаслідок порушень правових настанов⁶. Як вбачається, вивчення закономірностей права, їх опис, пояснення, прогнозування закріплюється теорією права в поняттях, категоріях, юридичних конструкціях. У такий спосіб формується понятійний апарат теоретичного знання, котрий набуває соціальної, культурної цінності. На думку Ю. С. Шемшученка, категорії права є засобами конструювання і розуміння права як системного утворення для регулювання суспільних відносин. До категорій права належать, зокрема, саме право, його галузі та інститути, а також різноманітні поняття. Вчений підкреслює, що категорії права взаємопов'язані у межах системи права⁷. Так, приміром, поняття здатне розкрити природу речі, вирізнити її від інших речей, оскільки в ньому знаходить свій вияв сутність та особливість його об'єкту. Поняття являє собою дійсний закон виникнення, розвитку та зникнення одиничних речей⁸. Від стабільності понять залежить стійкість усієї конструкції галузі права, оскільки вони є базисними елементами законодавства⁹. За твердженням А. А. Деревніна, взаємозв'язок юридичного поняття з юридичною конструкцією полягає в тому, що юридичні поняття відображають ідеї, уявлення про правові явища в цілому. У них знаходить своє відображення, власне, тільки сутність тотожних предметів дослідження. Юридичні ж конструкції являють собою одну з форм відображення тих самих явищ правової дійсності. Але вони вже відображають структуру елементів правової дійсності¹⁰.

Як відомо, співвідношення суспільного буття та суспільної свідомості, відповідність знання об'єктивній дійсності, практика і теорія як критерії істинності знання та інші похідні від цих питань – є сферою філософії. На ці питання можна відшукувати відповіді в різноманітних філософських системах, проте кожна наука намагається знайти певні закономірності в сфері власних інтересів та утилізувати, поставити на службу суспільству систематизовані знання, здійснити їх можливе практичне застосування. Тому в усі часи в рамках теорії права точаться дискусії стосовно тих чи інших понять, відповідності тих чи інших категорій об'єктивній правовій дійсності, виявленню і з'ясуванню їх змісту, можливості їх застосування в законодавчих актах, судовій практиці тощо. Закріплення результатів теоретико-правових досліджень в поняттях, категоріях та юридичних конструкціях є суттєвим аспектом наукової діяльності, тому особливо важливо точно розкривати зміст цих понять та застосовувати їх в практичній діяльності. Систематичний, догматичний виклад положень позитивного права дозволяє, насамперед, упорядкувати існуюче позитивне право у мисленні, перетворити його на інструмент практичного застосування. Юридична догматика конструюється та функціонує за загальними правилами теоретичного мислення, котре оперує поняттями як одними із основних мислених засобів. Це пов'язано з тим, що, очевидно, ніяке (упорядковане) теоретичне мислення (науково-позитивістське, інженерне тощо) поза поняттями не є можливим¹¹. Д. І. Степанов, досліджуючи значення юридичної конструкції та її юридичну силу, відзначає, що «правова конструкція є елементарною частиною системи права». Науковець робить висновок, що як будь-яка ідея, юридична конструкція знаходиться поза часом, є ідеальною та дієвою¹². Зважаючи на зазначене вище, на думку автора, вбачається доречним виокремити такі ціннісні аспекти юридичних конструкцій:

1. Соціальна цінність юридичних конструкцій знаходить свій вияв у тому, що вони слугують чинником соціального прогресу, втілюючи загальний, груповий та індивідуальний вольовий інтерес учасників правовідносин на певному рівні, а саме, – на рівні свого існування та функціонального призначення. Соціальна цінність юридичних конструкцій виявляється в тому, що вони є виразником розвитку тих відносин, у яких зацікавлені як окремі індивіди, так і суспільство в цілому. Юридичні конструкції вносять стабільність і порядок у ці відносини, оскільки забезпечують ефективність їх регулювання в рамках правового поля.

2. Інструментальна цінність юридичних конструкцій полягає у тому, що вони є засобом, інструментом для вирішення різноманітних завдань правового характеру, оскільки спроможні виступати як певний системно-структурний організаційний механізм, що поєднує складові частини правового явища. Юридичні конструкції є одним із головних засобів, здатних відобразити внутрішню організованість правового явища та відтворити його схематично. При цьому в юридичній конструкції повною мірою проявляється її особлива тенденція до збалансованості складових частин, їх повної взаємної узгодженості і правильного співвідношення внутрішнього порядку її елементно-структурної побудови, що є свідченням її сформованості.

3. Власна цінність юридичних конструкцій як феномену та як категорії права полягає у тому, що вони в силу своєї продуктивної природи вносять особливий внутрішній зміст і порядок в оточуючу соціально-правову об'єктивну реальність, у світ «речей і людей».

Звідси, на наш погляд, випливає, що завдяки юридичним конструкціям відбувається збагачення правового світогляду, і, по суті, вони виступають основою у процесі правового самопізнання та пізнання внутрішньої суті об'єктивного і суб'єктивного аспектів права, зважаючи на той факт, що сучасна наукова юридична думка розуміє право з позиції його об'єктивного і суб'єктивного підходів. З позиції об'єктивного права,

право є системою сформульованих або санкціонованих державою загальнообов'язкових правил поведінки загального характеру, реалізація яких забезпечується можливістю застосування заходів державного примусу. У суб'єктивному аспекті право розглядається у контексті права людини і громадянина. Тому, з позиції суб'єктивного права, правом є передбачені чинним законодавством вид і міра можливої поведінки людини і громадянина як суб'єкта права; закріплена нормою права можливість суб'єкта поводити себе певним чином у межах, що визначені нормами права¹³. Справедливо зазначає Л. С. Явич, що право є складним, багатограним і багаторівневим явищем. Ця багатогранність права виявляється, зокрема, в тому, що у співвідношенні з економікою воно виступає як правовідносини, у співвідношенні з політикою – як закон (інші нормативно-правові акти держави, судова практика, офіційно визнані звичаї), у співвідношенні з моральністю, ідеологією й іншими духовними категоріями – як правосвідомість. При цьому правовідносини являють собою конкретну, а норми права і правосвідомість – абстрактні форми права¹⁴. Н. М. Пархоменко відмічає, що право є і державно-організованим, і соціальним, і психологічним, і нормативним явищем. Тому успішне розв'язання проблем праворозуміння важливе не лише саме по собі як правова самоцінність і самодостатність, а й у зв'язку з пізнанням інших, нерозривно пов'язаних із поняттям права явищ та категорій і понять, що їх відображають¹⁵. Сучасне право, набуваючи ряд нових рис, безумовно, зберігає найбільш стійкі ознаки, властиві йому як особливому регулятору суспільних відносин: нормативність, формальну визначеність, обов'язковість. Водночас, норми права покликані відтворювати найбільш суттєві людські цінності, враховуючи багатовіковий досвід вирішення соціальних проблем засобами нормативних регуляторів¹⁶. На думку О. В. Зайчука, соціальна функція права, як соціальна функція держави, визначається соціально-економічними умовами розвитку суспільних відносин. Вчений вважає, що не слід перебільшувати можливості права у вирішенні соціальних завдань, оскільки дана проблема безпосередньо стикається з ширшою проблемою наукового керівництва суспільством, де право використовується як один з важливих інструментів соціального контролю¹⁷. Н. М. Оніщенко констатує, що існуюча теоретична строкатість понять, дефініцій та правових конструкцій природно призводить до невизначеності у розумінні правових явищ. Такий стан речей відбувається на правовому регулюванні, породжує залежно від ситуації то правовий нігілізм, то правовий ідеалізм, то владний суб'єктивізм, то уявлення про безсилля права, що перешкоджає його адекватному сприйняттю у суспільстві. Дана ситуація зумовлена насамперед відсутністю стабільного уявлення про право, аргументованих підходів щодо сталих ознак розмежування права і закону, закону і правового закону, позитивного і природного права тощо¹⁸. На думку автора, означені обставини переконують у необхідності пошуку правових, конструктивних рішень для розв'язання проблемних питань.

Зважаючи на зазначене, підхід до розгляду юридичних конструкцій в якості основних цінностей права в наш час закономірно став найбільш перспективним напрямом у розумінні самого феномену права. Крім того, юридичні конструкції надають можливість поєднати в єдине ціле об'єктивні й суб'єктивні компоненти соціальної дійсності, що підлягають правовому регулюванню, і у цьому, в певній мірі, вбачається пізнавальна цінність юридичних конструкцій.

Розглядаючи прийом «юридична конструкція» як суто інтелектуальну операцію, вбачається, що вона однаково присутня, й однаково розуміється як у науково-позитивістському, та і в догматичному трактуванні. Дійсно, в обох випадках юридична конструкція розуміється як прийом побудови абстракцій, котрі заміщують собою в юридичному мисленні хаотичний масив конкретного матеріалу. У рамках догматичного трактування цим конкретним матеріалом є фактично всі настанови позитивного права, з яких вибудовуються поняття, котрі усувають неупорядковане різноманіття позитивного права і його генетичну стихійність. У рамках же науково-позитивістського трактування конкретним матеріалом є не юридичні норми, а фактично певні юридичні відносини, котрі так само відображаються в системі абстракцій, та за допомогою яких нескінченно різноманітні юридичні відносини переносяться в мислення у спрощеному вигляді¹⁹. Відмінність наведених вище теоретичних трактувань юридичної конструкції, як вбачається, обумовлена специфікою розуміння самого юридичного мислення, котре не може обійтися без побудови цих абстракцій. З точки зору догматики, юридичне мислення систематизується і структурується юридичними конструкціями, воно упорядковує юридичні норми, щоб полегшити застосування їх у процесі практики, зокрема, під час юридичної кваліфікації фактичних ситуацій і визначенні правового статусу учасників цих ситуацій. З точки ж зору науково-позитивістського підходу до права, юридичне мислення покликане забезпечити пізнання права як явища, тобто виявити ті «потайні» закони, за якими воно існує. Означене надає підстави виокремити головну умову розуміння юридичної конструкції в теоретичному правознавстві. Цією умовою є фактор юридичного мислення, його розуміння й осмислення як чинника, оцінка його значення в юридичній діяльності²⁰.

Відмінність між цими двома трактуваннями юридичної конструкції визначена тими цілями, заради яких конкретний матеріал підлягає категоризації за рахунок юридичних конструкцій. В одному випадку (догматичне, юридико-позитивістське тлумачення) ця категоризація необхідна для осмислення права з метою його ефективного застосування у процесі юридичної практики, а в іншому (науково-позитивістське тлумачення) – для цілей відображення права «як воно є», наукового пізнання права як цілісного соціального явища²¹.

Аналіз ціннісного підходу в праві дає можливість підкреслити, що цінність права – це та категорія, яка визначає подальше пізнання та сприяє оновленню інших категорій теорії права²². С. С. Алексєєв підкреслює, що аналізуючи право як соціальну цінність, теоретично виправдано бачити в його властивостях, регулятив-

них, охоронних, процесуальних механізмах, в багатоманітності його інструментарію, свого роду правові цінності – такі досягнення регулятивної культури, які відображають позитивний потенціал права, його внесок в забезпечення соціального регулювання, що відповідає потребам соціального прогресу²³. Цілком логічно, що ретельно продумані й ефективно працюючі юридичні конструкції є необхідною умовою стабільності правової системи. Так, В. М. Горшенев зазначає, що під час правозастосовної діяльності елементи юридичної конструкції співвідносяться з фактичними обставинами, що в результаті дозволяє визначити юридичну кваліфікацію означених суспільних відносин, та вибрати необхідну правову норму для їх урегулювання²⁴.

Вважаючи певне явище цінністю, ми виходимо з його універсалізму та значення для суспільства й людини. Варто погодитися з думкою Д. Є. Пономарьова, котрий розуміння юридичної конструкції вважає синкретичним, оскільки останні можуть розглядатися як з позиції засобу пізнання права, так і з позиції засобу юридичної техніки. Таке суміщення у розумінні поєднує, з одного боку, науково-позитивістську, а з іншого, – догматичну інтерпретації юридичних конструкцій. Означена синкретичність, на думку Д. Є. Пономарьова, чітко виявлена С. О. Хохловим під час дослідження ним юридичної конструкції договору²⁵. Так, юридична конструкція договору, виступаючи як модель, відображає правові настанови, що регулюють певний вид суспільних відносин, і за рахунок цього опосередковано відображає, власне, самі ці суспільні відносини. На рівні з цим, юридичні конструкції договорів розглядаються і як практичний засіб – спосіб проектної оптимізації, проектного нормування вказаних суспільних відносин за допомогою законодавства²⁶.

Здобуття знань щодо юридичної конструкції як категорії права передбачає з'ясування сутності суб'єктивного й об'єктивного у співвідношенні цієї категорії. Концептуальна сутність і методологічні особливості юридичних конструкцій розкривають значимість юридичних конструкцій для процесів правового пізнання. Юридична конструкція є важливою складовою правознавства. Її логіко-сміслова структура і логіко-мислена сутність є основою юридичного знання. Так, виявляючи свою логіко-мислену сутність, юридичні конструкції слугують засобами створення, упорядкування і розвитку юридичного знання, за рахунок того, що одні юридичні конструкції здатні генерувати інші, розвиватися, синтезуватися тощо²⁷.

Наостанок варто відзначити, що у сучасному науковому правовому середовищі розуміння юридичної конструкції вирізняється особливою множинністю її трактування, а тому вміщує: інструментальне розуміння, гносеологічне розуміння, юридико-технічне розуміння, методологічне розуміння, субстанціальне розуміння тощо²⁸. Зважаючи на зазначене, процес розвитку, становлення і функціонування юридичних конструкцій, на наш погляд, потребує глибинного розуміння й, у цілому, оновленого опрацювання змісту даного поняття.

¹ Трубецкой Е. Н. Лекции по энциклопедии права / Трубецкой Е. Н. – М. : Т-во А. И. Мамонтова, 1917. – 227 с. – С. 83.

² Загальна теорія держави і права : навч. посібник / [А. М. Колодій, В. В. Копейчиков, С. Л. Лисенков та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 317 с. – С. 190–197.

³ Бобровник С. В. Правовий компроміс і правовий конфлікт як ціннісні виміри права / С. В. Бобровник // Альманах права. Основоположні принципи права як його ціннісні виміри : Наук.-практ. юрид. журнал. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. – Вип. 3. – С. 100–104.

⁴ Братасюк М. Г. Ціннісний підхід до права в контексті сучасної правничої методології / М. Г. Братасюк // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 11. – С. 3–7.

⁵ Радько Т. Н. Категория «функция права в юридической науке» / Т. Н. Радько, В. А. Толстик // Теория государства и права : Хрестоматия. – М. : Интерстиль, 1998. – С. 410–414.

⁶ Ушаков А. А. О методе юридической техники / А. А. Ушаков // Ученые записки Пермского государственного университета. – 1963. – Т. 104. – С. 99–108.

⁷ Великий енциклопедичний юридичний словник / [за ред. Ю. С. Шемшученка]. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2007. – 992 с. – С. 351.

⁸ Ильенков Э. В. Диалектическая логика: очерки истории и теории / Ильенков Э. В. – М. : Политиздат, 1984. – 320 с. – С. 123.

⁹ Головина С. Ю. Понятийный аппарат трудового права / Головина С. Ю. – Екатеринбург : Изд-во УрГЮА, 1997. – 180 с. – С. 53.

¹⁰ Деревнин А. А. О понятии юридической конструкции / А. А. Деревнин // Академический юридический журнал. – 2004. – № 4. – С. 9–13.

¹¹ Мамардашвили М. К. Введение в философию / М. К. Мамардашвили // Мой опыт нетипичен. Сборник статей и выступлений. – СПб. : Азбука, 2000. – С. 31–218. – (Academia).

¹² Степанов Д. И. Вопросы методологии цивилистической доктрины / Д. И. Степанов // Актуальные проблемы гражданского права / [под ред. О. Ю. Шилохвоста]. – М. : Изд-во «НОРМА», 2003. – Вып. 6. – С. 1–32.

¹³ Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / [за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко]. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688 с. – С. 670.

¹⁴ Явич Л. С. Сущность права: социально-философское понимание генезиса, развития и функционирования юридической формы общественных отношений / Явич Л. С. – Ленинград : Изд-во ЛГУ, 1985. – 207 с. – С. 40, 108.

¹⁵ Держава і право у світлі сучасної юридичної думки : зб. наук. праць на пошану академіка Ю. С. Шемшученка / [ред. кол. В. П. Горбатенко, І. О. Кресіна, В. П. Нагребельний та ін.]. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2010. – 456 с. – С. 153.

¹⁶ Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / [за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко]. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688 с. – С. 292–293.

¹⁷ Там само. – С. 295.

¹⁸ Держава і право у світлі сучасної юридичної думки : зб. наук. праць на пошану академіка Ю. С. Шемшученка / [ред. кол. В. П. Горбатенко, І. О. Кресіна, В. П. Нагребельний та ін.]. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2010. – 456 с. – С. 101.

¹⁹ Пономарев Д. Е. Генезис и сущность юридической конструкции : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Пономарев Д. Е. – Екатеринбург, 2005. – 175 с. – С. 77.

²⁰ Там само. – С. 77–78.

²¹ Там само. – С. 69.

²² Тарахонич Т. І. Соціальна цінність права / Т. І. Тарахонич // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [«Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні»], (м. Алушта (АРК), 29 квітня – 01 травня 2010 р.). – К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2010. – С. 32–33.

²³ Алексеев С. С. Общая теория права : [учебник] / Алексеев С. С. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 576 с. – С. 79.

²⁴ Горшенёв В. М. Нетипичные нормативные предписания в праве / В. М. Горшенёв // Советское государство и право. – 1978. – № 3. – С. 117–118.

²⁵ Пономарев Д. Е. Генезис и сущность юридической конструкции : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Пономарев Д. Е. – Екатеринбург, 2005. – 175 с. – С. 76.

²⁶ Хохлов С. А. Техника договорной работы / С. А. Хохлов // Антология уральской цивилистики. 1925–1989 : сб. статей. – М. : Статут, 2001. – С. 203–227.

²⁷ Пономарев Д. Е. Генезис и сущность юридической конструкции : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Пономарев Д. Е. – Екатеринбург, 2005. – 175 с. – С. 158.

²⁸ Там само. – С. 20.

Резюме

Зінченко О. В. Юридичні конструкції: провідний напрямок у формуванні теоретичної та практичної юриспруденції.

У статті досліджуються юридичні конструкції як провідний напрямок у формуванні теоретичної та практичної юриспруденції.

Автор відмічає, що юридична конструкція є важливою складовою правознавства. Її логіко-сміслова структура і логіко-мислена сутність є основою юридичного знання. Юридичні конструкції слугують засобами створення, упорядкування і розвитку юридичного знання, внаслідок того, що одні юридичні конструкції здатні генерувати інші, розвиватися, синтезуватися тощо.

Автор робить висновок, що завдяки юридичним конструкціям стає можливим ефективно вести теоретичні і практичні дослідження, які стосуються різноманітних проблем як теорії права, так і галузевих юридичних наук.

Ключові слова: юридична конструкція, право, теоретична юриспруденція, практична юриспруденція, правові явища, правовідносини, суспільні відносини.

Резюме

Zinchenko O. V. Juridical constructions: leading direction in the formation of theoretical and practical jurisprudence.

In the article the juridical constructions are studied as the leading direction in the formation of theoretical and practical jurisprudence.

The author notes that the juridical construction is an important part of the law science. Its logical structure and essence is the basis of legal knowledge. Juridical constructions serve as means of creation, regulation and development of legal knowledge due to their generative, developing and synthesizing characteristics.

The author concludes that due to the juridical constructions it is possible to make theoretical and practical research of problems concerning the theory of law and different fields of law.

Key words: juridical construction, law, theoretical jurisprudence, practical jurisprudence, legal phenomena, legal relations, social relations.

Summary

Zinchenko O. Juridical constructions as the main branch of theoretical and practical jurisprudence.

The article analyses the juridical constructions as the main branch of forming of theoretical and practical jurisprudence.

The author notes that the juridical constructions are important part of the law science. Their logical structure and essence is the basis of legal knowledge.

The juridical constructions are the means of creation, regulation and development of legal knowledge due to their generative, developing and synthesizing characteristics.

The author concludes that due to the juridical constructions it is possible to make theoretical and practical research of problems concerning the theory of law and different fields of law.

Key words: juridical construction, law, theoretical jurisprudence, practical jurisprudence, legal phenomena, legal relations, social relations.

Отримано 29.11.2013